

Natuurherstelverordening stedelijk ecosysteem

Met de kwaliteit van de beplanting maak je het verschil

Foto: Shutterstock

Inhoud

Vogels urbaan groen

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

Concept Ontwerp-Natuurplan

Hoe kun je voorsorteren

Even voorstellen

Marianne Platel
Medewerker stedelijk gebied
Vogelbescherming

Groene 11
Natuurherstel-
verordening

Vogels urbaan groen

Afname vogels urbaan groen

Broedvogelsoorten

Afname tuin- en parkvogels, waaronder groenling en merel.

Afname struweel- en struikbroeders zoals de staartmees, winterkoning en heggenmus.

Foto: Ruud van Beusekom

Afname vogels urbaan groen

Wat kunnen we daaruit afleiden

De urbane leefomgeving steeds minder voldoet aan de 5 V's:
voedsel, veiligheid, voortplanting,
variatie en verbinding.

Dit type leefgebied is in oppervlak en
kwaliteit afgenomen.

Foto: Jankees Schwiebbe

Afname vogels urbaan groen

Mogelijke oorzaken tuinen

Tuinen verstenen al meer en plantkeuze is vaak niet in het belang van vogels en biodiversiteit.

Foto: Diana Huntjens /Vogelfotogalerij

Afname vogels urbaan groen

Mogelijke oorzaken openbare ruimte

- Plantkeuze vaak niet in belang van vogels en biodiversiteit.
- Openbare ruimte dient vooral functioneel en veilig te worden ingericht.
- Communicatie en samenwerking is een uitdaging omdat er veel actoren in de openbare ruimte zijn.

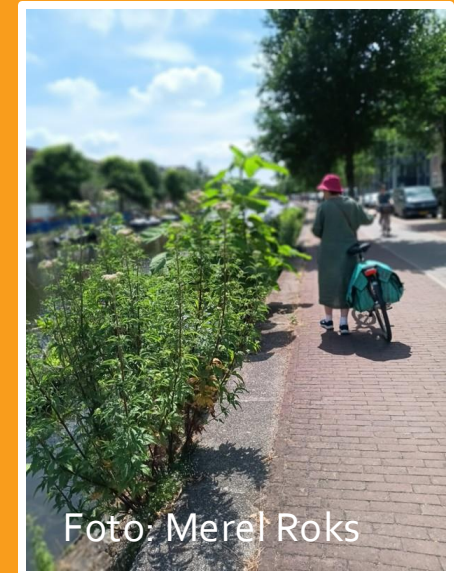

Foto: Ruud van Beusekom

Afname vogels urbaan groen

Dit zegt niet alleen wat over vogels

Vogels zijn indicator voor de
kwaliteit van de
leefomgeving voor mensen
en andere dieren.

Ontwerp-Natuurplan

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

Stedelijk ecosysteem

Vanuit de Groene 11 analyseerde we voor het stedelijk ecosysteem (art. 8):
verplichtingen
kansen
ecologische randvoorwaarden

Resultaten hebben we aangeboden aan
ministerie van LNV en VRO

Ontwerp-Natuurplan

Ontwerp-Natuurplan

Merel Rokx

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

Kwaliteit beplanting

De Natuurherstelverordening stelt kwantitatieve doelen voor stedelijke groen en boomkroonbedekking. Maar om stadsnatuur te herstellen zijn ook kwalitatieve doelen nodig.

Foto: Shutterstock

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

Koppelkansen artikelen

Stedelijk groen kan gelijktijdig bijdragen aan het herstel van het leefgebied van Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten (art. 4.7), aan populaties van bestuivers (art. 10) en aan de opgave voor bomen (art. 13), mits de kwaliteit van de beplanting goed wordt gegarandeerd.

Foto: Bart van de Riet

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

Basiskwaliteit Natuur

Basiskwaliteit Natuur staat voor een minimum niveau waar onze omgeving aan zou moeten voldoen om deze leefbaar te houden voor natuur en mens. Dit helpt om algemene soorten algemeen te houden.

Foto: Ruud van Beusekom

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

Basiskwaliteit Natuur

De advieswaarden uit de handreiking Basiskwaliteit Natuur in de bebouwde omgeving kunnen vertaald worden naar de landelijke vereisten van de Natuurherstelverordening. Daarin staan condities per landschapstype.

Art. 4.7

Herstel leefgebied VHR-soorten

Art. 8

Stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking

Art. 10

Bestuivers

Art. 13

Bomen

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

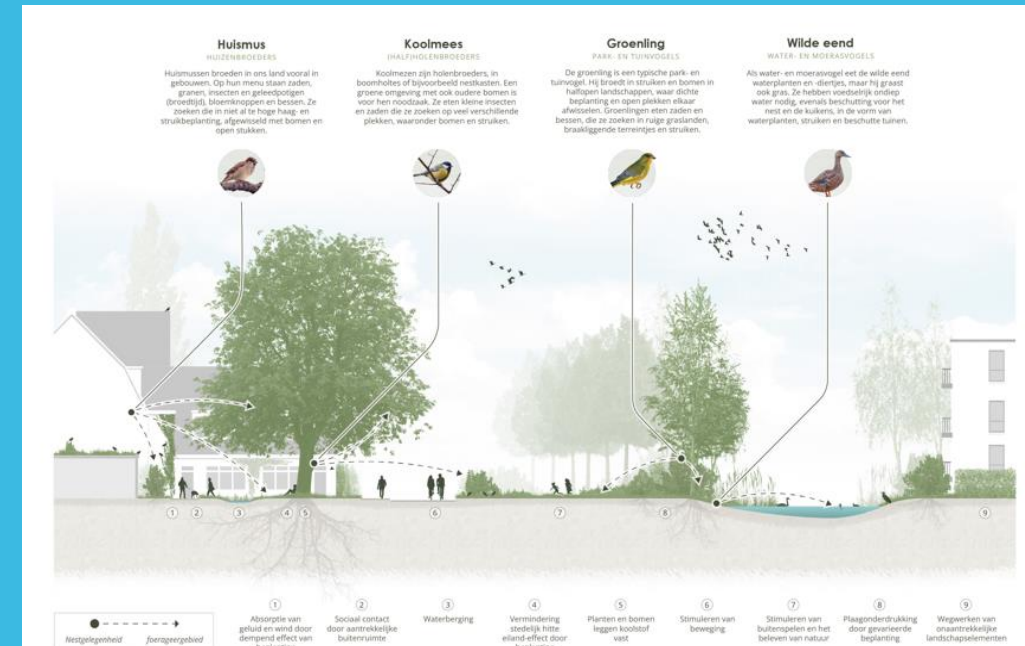
Basiskwaliteit Natuur

Subcategorie		Conditie	Advieswaarde	Niveau meting
Inrichting		Aanwezigheid van lage vegetatie	30% - 50%	Buurt
		Aanwezigheid van middelhoge vegetatie	10%	Buurt
		Aanwezigheid van boomkronen	20% - 40% / 1,5 – 2,9 m ³ /m ²	Buurt
Beheer	Beheer van bodem, vegetatie en water	Ecologisch beheer	60% van oppervlak	

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

Buurtaanpak

De Natuurherstelverordening stelt doelen voor stedelijke groen op nationaal niveau en voor de boomkroonbedekking in de stedelijke ecosysteemgebieden. Maar een buurtaanpak is cruciaal voor de leefbaarheid voor mensen en dieren.

Beeld: Nest Natuurinclusief

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

Monitoring

Voor de metingen zal gebruik worden gemaakt van satellietdata van Copernicus (aardobservatieprogramma Europese Unie). Het is nodig om dat aan te vullen met meer fijnmazige metingen.

Input Ontwerp-Natuurplan Groene 11

Gemeentes

Er is sturing vanuit het Rijk nodig, evenals voldoende uitvoeringsmiddelen voor gemeenten, om aan de vereisten van artikel 8 te kunnen voldoen.

Foto: Merel Roks

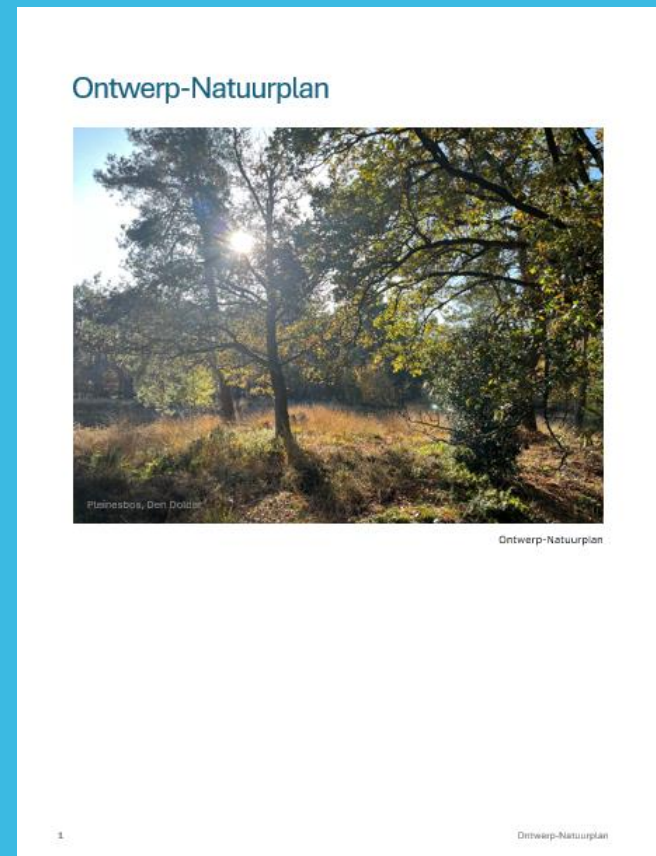
Wat is er genoemd in het concept Ontwerp-Natuurplan

Kwaliteit beplanting

Koppelkansen artikelen

Basiskwaliteit Natuur

Maatschappelijke opgaven

Wat is er genoemd in het concept Ontwerp-Natuurplan

Aanvullende monitoring

Aanvullende maatregelen Rijk

Ontwerp-Natuurplan

Ontwerp-Natuurplan

Wat mist er in het concept Ontwerp-Natuurplan

Concrete invulling

Definitie van open normen

Verplichtingen gemeentes

Natuurherstelmaatregelen

Financiering gemeentes

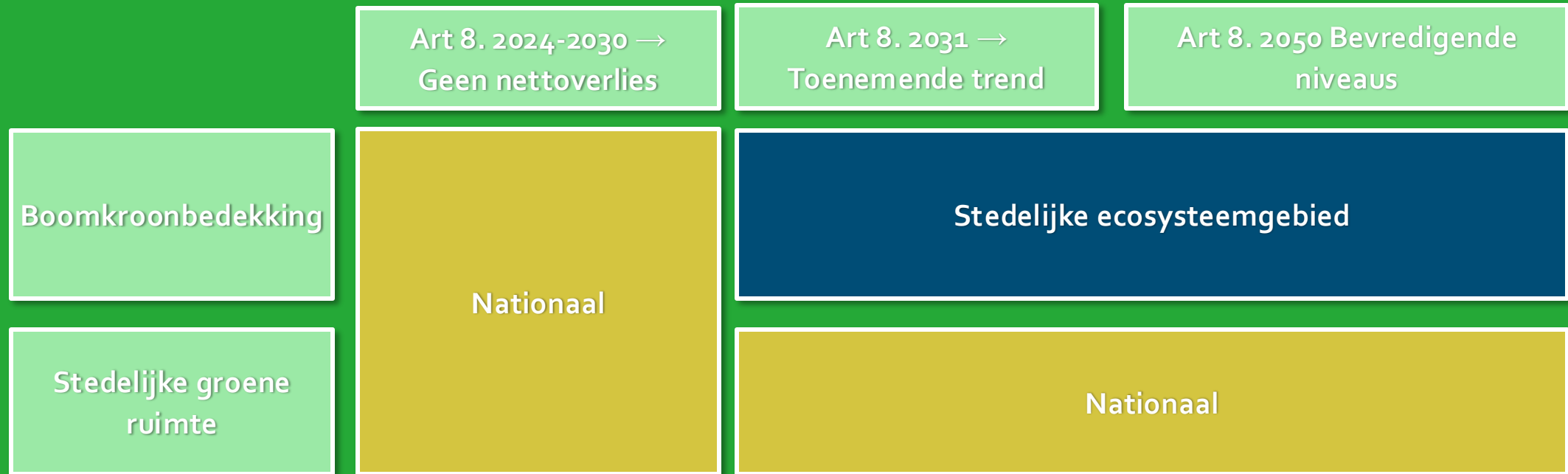
Tijdpad

Aanpak op buurniveau

Hoe kun je voorsorteren

Hoe kun je voorsorteren

Behoud groen

Hoe kun je voorsorteren

Behoud groen

Behoud bestaand ecologisch waardevol groen als oude inheemse bomen en compenseer waar dat niet mogelijk is in de gemeente.

Art 8. 2024-
2030 →
Geen
nettoverlies

Art 8. 2031 →
Toenemende
trend

Art 8. 2050
Bevredigende
niveaus

Foto: Rob Elfring

Art. 4.7
Herstel leefgebied VHR-
soorten

Art. 8
Stedelijke groene ruimte
en boomkroonbedekking

Art. 10
Bestuivers

Hoe kun je voorsorteren

Begin nu met vergroenen

Begin tijdig met het vergroten van het oppervlakte ecologisch relevant stedelijk groen en stimuleer betrokkenen om hier aan bij te dragen.

Art 8.
2024-2030 →
Geen
nettoverlies

Art 8.
2031 →
Toenemende
trend

Art 8.
2050
Bevredigende
niveaus

Foto: Merel Roks

Art. 4.7
Herstel leefgebied VHR-
soorten

Art. 8
Stedelijke groene ruimte
en boomkroonbedekking

Art. 10
Bestuivers

Art. 13
Bomen

Hoe kun je voorsorteren

Betrek tuineigenaren

Groene achtertuinen, - muren, - daken en geveltuintjes dragen allemaal bij. Er zijn heel veel leuke en nuttige tools en initiatieven om bewoners te informeren en betrekken.

Kijk op: www.vogelbescherming.nl en de tool www.mijnvogeltuin.nl

Foto: Bart van de Riet

Hoe kun je voorsorteren

Maak een plan op gemeenteniveau

Hoe kun je voorsorteren

Maak een plan op gemeenteniveau

Om natuurvriendelijk groen te behouden, beheren en te laten groeien.

Monitoring

Ruimtelijke instrumenten

Hoe kun je voorsorteren

Inheemse planten

Kies in de basis voor inheemse beplanting omdat de natuur in Nederland daar het beste op ingesteld is.

[Kijk op: www.vogelrijkestad.nl](http://www.vogelrijkestad.nl)

Foto: Pixabay

Art. 4.7

Herstel leefgebied VHR-soorten

Art. 8

Stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking

Art. 10

Bestuivers

Art. 13

Bomen

Hoe kun je voorsorteren

Biologische planten

Kies biologische planten omdat deze zijn opgekweekt zonder chemische bestrijdingsmiddelen. Die middelen doden insecten en hopen op in de voedselketen.

Art. 4.7
Herstel leefgebied VHR-
soorten

Art. 8
Stedelijke groene ruimte
en boomkroonbedekking

Art. 10
Bestuivers

Art. 13
Bomen

Hoe kun je voorsorteren

Variatie

Foto: Mariël Verburg

Foto: Jankees Schwiebbe

Art. 4.7

Herstel leefgebied VHR-soorten

Art. 8

Stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking

Art. 10

Bestuivers

Art. 13

Bomen

Beeld: Sonja Kamer van DsignKamer

Hoe kun je voorsorteren

Spontane natuurontwikkeling

Geef ruimte aan spontane natuurontwikkeling en rommelhoekjes waar dat kan. Dat is belangrijk voor vogels en bestuivers.

Art. 4.7

Herstel leefgebied VHR-soorten

Art. 8

Stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking

Art. 10

Bestuivers

Art. 13

Bomen

Hoe kun je voorsorteren

Ecologisch beheer

Ecologisch beheer houdt rekening met soorten.
Uit onderzoek, uitgevoerd door Arcadis en &flux, blijkt dat ecologisch maaibeheer in veel gevallen goedkoper is dan standaard maaibeheer.

Art. 4.7
Herstel leefgebied VHR-soorten

Art. 8
Stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking

Art. 10
Bestuivers

Art. 13
Bomen

Hoe kun je voorsorteren

Basiskwaliteit Natuur

Ga aan de slag met Basiskwaliteit Natuur. Het begrip wordt door steeds meer organisaties toegepast. Met behulp van ontwikkelde indicatoren kan de basiskwaliteit van natuur gericht worden verbeterd.

Dit gaat niet alleen over de groene ruimte, maar ook over neststenen in gebouwen.

Kijk op: www.samenvoorbiodiversiteit.nl

Art. 4-7

Herstel leefgebied VHR-soorten

Art. 8

Stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking

Art. 10

Bestuivers

Art. 13

Bomen

Hoe kun je voorsorteren

Basiskwaliteit Natuur

Werk met vrijwilligers aan Basiskwaliteit
Natuur in de gemeente.

Kijk op: www.groenebondgenoten.nl

Art. 4.7

Herstel leefgebied VHR-
soorten

Art. 8

Stedelijke groene ruimte
en boomkroonbedekking

Art. 10

Bestuivers

Art. 13

Bomen

Hoe kun je voorsorteren

Koppelkansen maatschappelijke opgaven

Benut de kansen die stadsnatuur biedt voor maatschappelijke opgaven. Daarmee geef je invulling aan de stedelijke doelen van de Natuurherstelverordening én creëer je een gezonde en toekomstbestendige leefomgeving.

Art. 4.7

Herstel leefgebied VHR-soorten

Art. 8

Stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking

Art. 10

Bestuivers

Art. 13

Bomen

Benut goede voorbeelden

Getijdenpark Keilehaven Rotterdam

In Rotterdam is de voormalige, sterk versteende Keilehaven getransformeerd tot een aantrekkelijk gebied voor de natuur en om te wonen werken en recreëren.

Foto: www.bouwnatuurinclusief.nl / De Urbanisten

Art. 4.7

Herstel leefgebied VHR-soorten

Art. 8

Stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking

Art. 10

Bestuivers

Art. 13

Bomen

Benut goede voorbeelden

National Park City Breda

In 2025 werd Breda als eerste stad in Nederland en de Europese Unie benoemd tot National Park City. De titel benadrukt het belang van een leefomgeving waarin mens en natuur met elkaar verbonden zijn. In Breda zijn inmiddels tal van vergroeningsinitiatieven gerealiseerd.

Foto: Merel Rok

Art. 4.7

Herstel leefgebied VHR-soorten

Art. 8

Stedelijke groene ruimte en boomkroonbedekking

Art. 10

Bestuivers

Art. 13

Bomen

Zijn er nog vragen?